

Sunt nouă ani de când gândul puternic, inima caldă și glasul cristalin al lui Nicolae Iorga nu mai există. Uitarea începe să-și așterne valurile sale, ingrate și necrutătoare. Din când în când, cu un prilej, îl mai cităm pe Iorga, ca pe un clasic oarecare, cu autoritate, dar care a murit de mult, pe care nu l-am cunoscut decât din povestirile din cărți sau din vre-o lucrare școlastică. E poate cea mai mare dovadă, că timpul știe să vindcă rânile și totodată o pildă de capacitatea de ingratitudine, de care e capabil omul.

Iorga ne-a iubit mai presus de orice. Răscolirea istoriei, așa cum o făcea el, izvora numai din dragostea pentru oameni și creațiile lor. Inșisi grosalole lui erau dovezile de naivitate ale unui gânditor, îndrăgostit de umanitate. Micile lui slăbiciuni, care uneori au dat naștere la curente primejdioase, au fost larg compensate de curajul cu care știa să-și afirme convingerile în momentele cele mai grave. Onest, departe de satisfacțiile materiale, Iorga a lovit mult în viață, acolo unde credea el că răul are rădăcini. S'a înșelat adesea și cu același curaj știa să facă "mea culpa". Era prea mare, ca să se teamă de o compromitere.

Istoric, arheolog, filolog, critic, scriitor, profesor, ziarist, om politic, orator de mare clasă, Nicolae Iorga a trecut granitela, ca să ducă faima lui și a țării în cele mai variate cercuri străine.

Fără exagerare, e poate una din figurile antichității reeditată în timpurile moderne, prin diversitatea culturale sale. N'a existat domeniu, în care să apară Iorga, să nu-și facă loc imediat, să întrecă pe toți și să ocupe primul plan.

După primul războiu mondial, Iorga a dominat viața românească, sub toate aspectele ei. Participarea la construirea societății noastre post-belice, a fost mai mult critică, în

Un portret pe săptămână:

DECEMBRIE 1949

a fost lună tragică în istoria politică a țării românești. Au trecut de atunci 9 ani și împrejurările, din care în cea mai tragică, ne-au făcut să uităm, momentele unice trăite în 1940, când sub forma cea mai brută se pregătea viitorul trist al țării noastre iubite. Planurile diabolice erau puse la punct, pentru înghițirea României de dictaturile, care își întinseseră mâinile pe ascuns. Primul act trebuia să fie uciderea celor care luptau din răzputeri pentru independența țării. Între ei figura Nicolae Iorga. Și el a fost ucis.....

sensul, că prin intervențiile sale directe, a încercat să îndrumaze România, pe căile ei de dezvoltare firească. Energia cu care s'a opus celor, care ajutați de brutalitatea voiau să stăpânească lumea, i-a atras ura neîmpăcată a dictaturilor de diferite culori. Pentru pregătirea planului de înghițirea țării, primul și cel mai vajnic adversar trebuia înălăturat, prin asasinat.

O grupă de agenți fanatici și fără scrupule a primit misiunea..... Ei au venit acasă la el și l-au invitat în cuvinte frumoase să-i însoțească. Erau "studenți"....? Profesorul s'a încrezut și a plecat în mașina lor. Pe drum a început măcelărirea.

I-au smuls barba, i-au tăiat limba, i-au scos ochii. Erau aceeași ochi pătrunzători și totuși blânzi, care însoțiau

la cursuri verbul lui înaripat. Acum ei zăceau undeva într'un șanț, plin de noroi.

Fiecare din pădure n'ar fi fost capabil să ucidă cu atâta cruzime și perversitate. Undeva, în alt șanț, zăcea alt profesor, ucis tot de așa ziși studenți. Era Virgil Madgearu, cel mai reputat economist al țării, căruia România îi datora organizarea modernă a finanțelor ei. Era un mare democrat, un mare orator, o mare voință și o mintă clară. Cășăpirea se terminase.

În locul lor, în birourile lui Hitler, la Berlin, se pregătea înlocuirea. Sina, Iășinschi și Co. așteptau. Valoarea personală? Trecutul de muncă și de sacrificii? Prestigiul? Dictatorii sunt ca și Dumnezeu, ei pot crea oameni. Un Sina a luat locul lui Iorga, încercând să credea istorie. Un Savu a luat locul marelui Madgearu.

Răsturnarea valorilor a început. Un general mărginit devenia șeful de stat, cu drept de viață și de moarte asupra supușilor. Apoi... războiul, căderea în altă sclavie și așa mai departe.

Decembrie 1949, o lacrimă pentru Iorga și Madgearu.

E.E.Math.